

Factors Affecting Perceptions Towards Criminals The Case of Sivas Province

Ebru Tutaş^{a,*} Elif Arslan^b

*Corresponding author

Research Article

History

Received: 12/05/2024

Accepted: 27/06/2024

ABSTRACT

This study deals with perceptions towards criminals and the factors affecting perceptions towards criminals. The main purpose of the study is to examine what the perceptions towards criminals are, what are the factors affecting these perceptions and how these perceptions change. Crime is a phenomenon that has been in our lives from past to present. Therefore, perceptions towards criminals and the factors affecting them are extremely important. In the study conducted with a sample of n= 418 people, it was determined that the participants' perceptions towards criminals were neither positive nor negative. It was determined that perceptions towards criminals may vary according to factors such as economic status, education level, age and gender. When the reasons for the exclusion of criminals from the society are examined, a difference was found only in the context of gender within the scope of our study and it was determined that women had more negative perceptions towards criminals than men. The factors that may be responsible for this differentiation were investigated. Another important issue emphasized is the training of professionals who interact directly with criminals. The way in which people specialized in this field approach criminals can be further improved with the training they receive. As a result, it was emphasized that the studies conducted in this field should be increased and the experts working in this field should be more careful in approaching criminals.

Keywords: Crime, Guilty, Perception.

Suçlulara Yönelik Algıları Etkileyen Faktörler Sivas İli Örneği

Süreç

Geliş: 12/05/2024

Kabul: 27/06/2024

Copyright

This work is licensed under
Creative Commons Attribution 4.0
International License

Öz

Bu çalışma suçlulara yönelik algıları ve onları etkileyen faktörleri ele almıştır. Çalışmanın temel amacı suçlulara yönelik algıların ne olduğu, bu algıları etkileyen faktörlerin neler olduğu ve bu algıların nelere değiştiğinin incelenmesidir. Metodolojik yönelimi nicel tarzda olan bu araştırmanın örneklemi n=418 kişiden oluşmaktadır. Araştırma sonucunda katılımcıların suçlulara yönelik algılarının nötr yönde olduğu saptanmıştır. Suçlulara yönelik algıların ekonomik durum, eğitim düzeyi, yaş ve cinsiyet gibi faktörlere göre değişebileceği saptanmıştır. Suçlulara bakışı etkileyen faktörleri incelediğimiz çalışma kapsamında sadece cinsiyet bağlamında bir farklılık görülmüştür ve kadınların, erkeklere göre suçlulara yönelik algılarının daha olumsuz olduğu saptanmıştır (p<0.05). Bu farklılaşmanın sebebinin hangi faktörlere bağlı olabileceği araştırılmıştır. Bir diğer önemli vurgulanan konu ise suçlular ile doğrudan etkileşim içerisinde bulunan meslek uzmanlarının bu konuda ki eğitimidir. Bu alanda uzmanlaşmış kişilerin suçlulara yaklaşım biçimi aldığı eğitim ile birlikte daha fazla geliştirilebilir. Sonuç olarak bu alanda yapılan çalışmaların daha fazla artırılması gerektiği ve bu alanda çalışan uzmanların suçlulara yaklaşım konusunda daha dikkatli davranmaları gerektiği vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Suç, Suçlu, Algı.

ebrututas24@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0008-5211-8699>

elifarslan3500@icloud.com

<https://orcid.org/0009-0000-6055-8303>

How to Cite: Tutaş, E, Arslan, E, (2024). Factors Affecting Perceptions Towards Criminals The Case of Sivas Province, *CUJOSS*, 48(1): 85-91

Giriş

Bu araştırmanın amacı, Sivas örnekleminde suçlulara yönelik algıların ne boyutta olduğunu görmek ve sonrasında da bu algıların çeşitli faktörlere göre nasıl değiştiğini anlamaktır. Artan suç oranları ile birlikte suçlulara bakış, suçluyu nasıl algıladığımız ve bu algıları

etkileyen faktörler gibi birçok konu öne çıkmaktadır. Geçmişten günümüze süregelen suç olgusu toplumların yapısına göre değişmiş ve çeşitlenmiştir. Buna bağlı olarak da insanların suç ve suçluyu nasıl algıladıkları ve nasıl bir tutum sergiledikleri suç ve suçlu kavramlarını

anlamlandırma ve algılama şekillerine göre değişiklik göstermiştir.

Algı; çevremizde olup biten durumların, olayların, olguların farkına varmamızı sağlayan süreçtir. Algı, insanın kendi içinde yaşanan bir eylem olsa da dış uyaranlara bağlı bir anlamlandırma süreci olduğundan yönetilebilir. Dış uyaranların değişmesi algıların da değişmesi demektir (iienstitu.com). Algıyı etkileyen faktörler arasında geçmiş yaşantı ve öğrenme, psikolojik durum, çevre, kişisel özellikler ve duygular gibi birçok faktör bulunur.

Türkiye'de 2012-2022 yılları arasında 2020 yılı hariç sürekli artan bir suç eğilimi vardır. Bu suçlara hırsızlık, dolandırıcılık, uyuşturucu ve cinsel suçlar örnek verilebilir. Suçların istatistiklerine 2022 yılı özelinde baktığımızda %24,4'ü hırsızlık, %8,6'sı konut dokunulmazlığının ihlali, %7,3'ü kasten yaralama, %6,7'si uyuşturucu ve uyarıcı madde imal ve ticareti, %5,6'sı ise mala zarar verme suçunu işledi (adlisicil.adalet.gov.tr). Buna ek olarak Türk Ceza İnfaz Kurumu (2020) istatistiklerine göre en çok suç işleme oranı ilköğretim ve ortaokul ve dengi meslek okulu bitirmiş erkeklerde yoğunlaşmış durumdadır.

Sivas; CNBC-e Business aylık ekonomi dergisinin araştırmalarına göre suç oranı en düşük 16.şehirdir. Güven ortamını benimsemiştir. Gönültaş (2019), yaptığı çalışmanın sonucunda Sivas'ta hırsızlık vakalarına çok rastlanmadığını, evden dışarı çıkılırken dış kapıların kilitlemesine ihtiyaç duyulmadığını, cinayet, kapkaç ve gasp gibi vakaların genel olarak duyulmadığını saptamıştır. Yapılan gözlemler ışığında fark edilen bu durumlar şehrin suça ilişkisini tahmin etmemizde bize yardımcı olabilir ve bu gözlemlerle insanların kendilerini güvende hissettikleri yönünde bir fikir gelişmektedir. Bu gözlemlerle Sivas'ın düşük bir suç yoğunluğuna sahip olduğu fikri oluşabilir ancak geçmişten günümüze her toplumda karşımıza çıkan suç ve suçlu kavramı tüm toplumu ilgilendiren önemli bir konudur.

Suç sosyal bir olgudur ve her toplumda olması kaçınılmazdır. Nerede en az iki insan varsa orada birine göre normal olan diğerine göre normal olmayan ve suç olarak görülen bir davranış ortaya çıkar.

Suçluya yönelik algılar kişinin cinsiyetine, yaşına, yaşadığı topluma, sosyo-ekonomik durumuna bağlıdır. Hirschfield ve Piquero (2010) suçlulara yönelik algı ve tutumların oluşmasında birtakım faktörlerin etkili olduğunu varsaymaktadır. Bunlar suçlulara kişisel yakınlık, birtakım demografik özellikler ve geçmiş mağduriyetlerdir (Hirschfield ve Piquera, 2010). Suçlulara karşı oluşan olumsuz algı onları değersizleştirilen bir gruba itmiş ve dışlanma damgalanma gibi olumsuz yaklaşımlara maruz bırakmıştır. Bu damgalanma ve dışlanma sonucunda kişi bulunduğu toplumda kabul görememe korkusuyla birlikte toplumla bütünleşememe bundan dolayı da tekrar suç işleme ihtimalinin oluşmasına ve topluma tekrar kazandırılmamasına sebep olabilir.

Ferguson ve Ireland'ın yaptığı çalışmaya göre erkeklerin ve daha öncesinde mağduriyet yaşayan ya da

mağdur yakını olan kişilerin tutumlarının diğerlerine göre daha olumsuz olduğunu belirtmişlerdir (Ferguson ve Ireland, 2006).

Ceza İnfaz Kurumu Türkiye raporlarına göre (Aralık 2021); suçluların %96'sının erkek, %4'ünün kadınlardan kaynaklandığı bilinmektedir. Bu sonuca göre kadınların erkeklere göre yasal kurallara daha fazla uyum sağladığını, daha az suç işlediğini, suça, suç algısına ve suçluya daha uzakta kaldığı gözlemlenmektedir. Buna göre cinsiyet bağlamında incelediğimizde kadınların erkeklere oranla daha olumsuz algıya sahip oldukları söylenebilir.

Amaç

Bu araştırmanın temel amacı, Sivas örneğinde suçlulara yönelik algıların ne boyutta olduğunu görmek ve sonrasında da bu algıların çeşitli faktörlere göre nasıl değiştiğini anlamaktır.

Hipotez

Sivas'ta yaşayan insanların suçlulara yönelik algıları olumsuzdur. Yakın çevresinde suçlu olan insanların suçlulara yönelik algıları olumludur. Daha önce suça maruz kalmış kişilerin suçluya bakışı daha olumsuzdur.

Metodoloji

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Sivas'ta yaşayan insanlardan oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise rastgele örnekleme giren insanlar oluşturmaktadır. Rastgele örnekleme tekniği gelişigüzel örnekleme, tesadüfi örnekleme gibi farklı isimlerle de anılabilir. Bu teknik, "Araştırmacının saptanan örneklem büyüklüğüne göre herhangi bir şekilde evrenin bir parçasını seçmesidir." (Kılıç, 2013: 45). Bu çalışma Sivas'ta yaşayan 500 kişiye ulaştırıldı. Bu kişilerden ise 421'i çalışmaya katılmayı kabul ettiler. Katılımcıların cevaplarına online veri toplama yöntemi ile ulaşıldı. Katılımcılarımızın profili ise şöyledir; araştırmamıza katılan katılımcıların çoğunluğu kadındır (%63,6), en fazla temsil edilen yaş aralığı ise 20-39 yaş aralığıdır (%74,9) ve katılımcıların yaş ortalaması 30,16'dır. Çoğunlukla ailelerinin geliri 4.001-10.000 TL arasındadır (%39,7). Katılımcıların yarısından fazlası şehirde yaşamaktadır (%59,8). Daha önce suç mağduru olma oranı %11 ve suça tanık olma oranı %34,3'tür. Katılımcılarımızın çoğu ise daha önce mağdurlar ve suçlularla ilgili bir etkinliğe katılmadığını beyan etmiştir (%77). Çevresinde suça karışmış biri olmayan katılımcı sayısı ise yüksektir (%56,2). "Adalet mekanizmasına güvenir misiniz?" sorusuna verilen yanıtların ortalamasının ise 4.39 olduğu görülmüştür (min.=1, max.=7, mod=5, med=4, std.sap.=1.86). Bunun sonucunda katılımcılarımızın adalet mekanizmasına güven duygularının ortalama düzeyin biraz üzerinde olduğu görülmüştür. Araştırmamıza katılmayı kabul eden toplam 421 kişi anketi doldurmuştur. Ancak 3 anket eksik veri içerdiğinden çalışmadan çıkarılmış geriye kalan 418 anket ile analizler yapılmıştır. Ayrıca sosyal hizmet uzmanı, psikolog ve sosyologların toplam katılımcı sayıları düşük olduğu için belirtilen üç

meslek grubu “psiko-sosyal müdahale” başlığı adı altında birleştirilmiştir. Yine toplam katılımcı sayıları düşük olan meslek gruplarının verilerinin normal dağılımını sağlayabilmek için sosyal hizmet, psikoloji, sosyoloji ve PDR bölümleri hücre birleştirme tekniği kullanılarak “sosyal bilimler” başlığı adı altında toplanmıştır (Tablo 1’e bakınız).

Veri Araçları Toplama

Bu araştırmanın temel veri toplama aracı anketdir. Anket soruları Sivas’ta yaşayan insanlara uygulanmıştır. “Anket, belli bir konuda saptanmış hipotezlere ya da sorulara bağlı olarak bir evren ya da örnekleme oluşturan kaynak kişilere sorular yönelmek suretiyle sistemli veri toplama tekniği olarak tanımlanabilir. Bunun yanı sıra anketler yazılı veri toplama aracı olarak da tanımlanmıştır. Bu çalışmada katılımcılara suça yönelik algı farkının değerlendirilmesi amacı ile daha önce uygulanan, güvenilirlik ve geçerliliği test edilmiş “Suçlulara Yönelik Algılar Ölçeği” (SAÖ) uygulanmıştır (Gönültaş, vd., 2019). Bu form iki bölümden oluşmaktadır; ilk olarak sosyo-demografik özellikler, ikincisi ise suçlulara yönelik algılar ölçeğidir.

Suçlulara Yönelik Algılar Ölçeği (SAÖ)

Suçlulara karşı bakışı ve algıları ölçmeye yönelik çalışmaların yetersiz olduğu bilinmektedir. Türkiye’de ise yoktur. Bu nedenle literatüre katkı sağlamak amacıyla Gönültaş ve ark tarafından 2019 yılında SAÖ geliştirilmiştir (1=hiç katılmıyorum 5= kesinlikle katılıyorum).

Bu ölçek suçlulara yönelik algıları ve algıların neye göre değiştiğini ölçmeyi amaçlayan

geçerlilik ve güvenilirliği test edilmiş bir ölçektir. Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında

multi-disipliner anlayış ortaya koyabilmek için diğer disiplinlerden (sosyoloji, çocuk gelişimi,

adli bilimler, psikoloji, istatistik) destek alınmıştır. Araştırma soruları hazırlanırken 2 yol

kullanılmıştır. Birincisi suç ve suçluluğu açıklayan kavramlardan yararlanılmış, ikincisi ise suçluların ekolojik çevreleri yönünden algıladıkları anlaşılmış ve bu faktöre de suçluların sosyal algılarına yönelik algılar ismi verilmiştir. Bu ölçek kapsamında amaç suçlu alanında çalışan profesyonellerin suçlulara yönelik algıları ölçen bir ölçme aracını geliştirmesidir. Ölçeğin hem alt boyutlarından hem de tümünden toplam puan elde edilebilmektedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 12, en yüksek puan 60’tır. Puanın yüksekliğinin suçluların ahlaksal-kişilik sorunları olan ve olumsuz sosyal ağlara sahip bireyler oldukları algısının yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Ölçekte suçluların ahlaksal kişisel yönleri ile ilgili bakışın daha fazla öne çıkması Türkiye’de bu alanda yapılan araştırmaların artırılmasını ve bu alanda çalışacak profesyonellerin eğitim almaları konusunda yol gösterici olmuştur.

Analiz Yöntemi

Çalışmamızda önce frekans analizlerini yaparak verilerin dağılımlarına bakıldı. Sonrasında ise T testi ve Anova gibi testler yapılarak verilerin ortalamaları karşılaştırıldı. Ve tüm bu analizleri yapmak için SPSS programı kullanıldı. Anket uygulaması 2023 yılının mart ayı içerisinde yapılmış verilerin analizinde SPSS 25.0 paket programı kullanılmıştır. Programa girilen verilerin normallik dağılımları incelenmiştir. Öncelikle ölçek geneli Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk analiz tablosu Tablo 1’de incelenmiş (KS= .068, df 418, p<.05) ve (SW= .988, df 418, p<.05) istatistik olarak anlamlı olduğu için KS ve SW testlerine göre verilerin normal dağılım sergilemediği görülmüştür. Ancak basıklık-çarpıklık değerlerine göre karar verilecektir.

Çizelge 1. Ölçek Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk analiz tablosu.

Table 1. Scale Kolmogorov-Smirnov and Shapiro-Wilk analysis table.

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	Df	Anlamlılık	İstatistik	df	Anlamlılık
Ölçek Geneli	,068	418	,000	,988	418	,001

Ölçek betimsel istatistik analiz sonuçları Tablo 2’de incelendiğinde çarpıklık değerinin ,045 ve basıklık değerinin ,450 olduğu görülmektedir. Normallik dağılımı, basıklık ve çarpıklık değerlerinin $\pm 1,5$ arasında olması gerekliliği varsayımdır (Tabachnick ve Fidel, 2013). Bulgular $\pm 1,5$ değerler arasında yer aldığından dağılımın normal dağıldığı ve Tip I ve Tip II hataya düşülmemesi için analizlerin parametrik analizlere uygun olduğu görülmektedir.

Çizelge 2. Ölçek Betimsel İstatistik Analiz Tablosu.

Table 2. Scale Descriptive Statistics Analysis Table.

	İstatistik	Standart Hata
Ortalama	3,2566	,03263
Medyan	3,1667	
Varyans	,445	
Standart Sapma	,66715	
Minimum	1,25	
Maximum	5,00	
Çarpıklık	,045	,119
Basıklık	,450	,238

Araştırmamızın sonucunda elde ettiğimiz veriler normal dağılım gösterdiğinden; Bağımsız Örneklem T Testi, Bağımlı Örneklem T Testi, Anova Testi, Regresyon Testi ve Korelasyon Testi gibi Parametrik testler olarak adlandırılan testler uygulanacaktır. Normal dağılım; “Bir veri setinde medyan değer ve ortalamasının birbirine çok yakın (idealinde eşit) olması durumudur. Yani verilerin

çoğunluğu ortalama değer/medyan etrafında kümelenir ve bir tepcecik oluşturur. Grafiğin simetrik olması en önemli özelliğidir.” Araştırmamızın sonucunda elde ettiğimiz veriler eğer normal dağılım göstermeseydi; Kruskal Wallis, Wilcoxon, Mann Withney U, Freadman, Kikare, Spearman testleri olarak adlandırılan Nanparametrik testler kullanılması gerekirdi.

Bulgular

Katılımcıların Profili ve SAÖ Verileri

Araştırmamıza katılmayı kabul eden toplam 421 kişi anketi doldürmüştür. Ancak 3 anket eksik veri içerdiğinden çalışmadan çıkarılmış geriye kalan 418 anket ile analizler yapılmıştır.

Araştırmamıza katılan katılımcıların çoğunluğu kadındır (%63,6), en fazla temsil edilen yaş aralığı ise 20-39 yaş aralığıdır (%74,9) ve katılımcıların yaş ortalaması 30,16’dır. Çoğunlukla ailelerinin geliri 4.001-10.000 TL arasındadır (%39,7). Katılımcıların yarısından fazlası şehirde yaşamaktadır (%59,8). Daha önce suç mağduru olma oranı (%11) ve suça tanık olma oranı (%34,3) tür. Katılımcılarımızın çoğu ise daha önce mağdurlar ve suçlularla ilgili bir etkinliğe katılmadığını beyan etmiştir (%77). Çevresinde suça karışmış biri olmayan katılımcı sayısı ise yüksektir (%56,2). “Adalet mekanizmasına güvenir misiniz?” sorusuna verilen yanıtların ortalamasının ise 4.39 olduğu görülmüştür (min.=1, max.=7, mod=5, med=4, std.sap.=1.86). Bunun sonucunda katılımcılarımızın adalet mekanizmasına güven duyguları ortalama düzeyin biraz üzerindedir (Tablo 1’e bakınız).

Çizelge 3. Katılımcıların Profili.

Table 3. Profile of Participants.

Değişkenler	Kategoriler	n	%
Cinsiyet	Kadın	266	63,6
	Erkek	152	36,4
	15-19	21	5
Yaş	20-39	313	74,9
	40-59	78	18,7
	60-79	6	1,4
	Psiko-sosyal Müdahale	30	7,2
Bölüm	Diğer (esnaf, doktor, öğretmen)	142	34
	Öğrenci değilim	246	58,9
	Sosyal bilimler	29	6,9
	Serbest	72	17,2
	çalışan	71	17
Meslek	Kamu görevlisi	15	3,6
	Asker, polis, kolluk kuvvetleri	221	52,9
	Çalışmıyorum ya da öğrenciyim	10	2,4
	Diğer		
Ailenizin ekonomik durumu	0-4.000 TL	55	13,2
	4.001-10.000 TL	166	39,7
	10.001-20.000 TL	129	30,9
	20.000 TL ve üzeri	68	16,3

Çoğunlukla yaşadığınız yer	Köy	54	12,9
	Şehir	250	59,8
	Metropol (Büyükşehir)	114	27,3
Daha önce suç mağduru oldunuz mu?	Evet	46	11
	Hayır	372	89
Daha önce hiç suça tanık oldunuz mu?	Evet	144	34,3
	Hayır	274	65,6
Daha önce mağdurlar ve suçlularla ilgili bir etkinliğe katıldınız mı?	Konu ile ilgili ders aldım	42	10
	Kurs, seminer veya kongreye katıldım	54	12,9
	Hayır, katılmadım	322	77
	Ailemde- akrabalarım da var	64	15,3
Çevrenizde hiç suça maruz kalmış- mağdur biri oldu mu?	Arkadaş- tanidik-komşu gibi çevremde var	176	42,1
	Hayır yok	178	42,6
	Ailemde- akrabalarım da var	44	10,5
Çevrenizde hiç suça karışmış biri var mı?	Biraz	139	33,3
	Arkadaş- tanidik-komşu gibi çevremde var	235	56,2
	Hayır yok		
Adalet mekanizmasına (polis, mahkeme, savcılık vs.) güvenir misiniz?	Hiç güvenmem	38	9,1
	Biraz güvenmem	36	8,6
	Biraz güvenirim	58	13,9
	Güvenmem	80	19,1
	Güvenirim	85	20,3
	Kararsızım	39	9,3
	Biraz güvenirim	82	19,6
	Çok güvenirim		

Çizelge 4. Örneklemin SAÖ’ye Verdikleri Cevapların Yüzdeleri Dağılımları.

Table 4. Percentage Distribution of the Sample's Answers to PSA.

		SAÖ Ortalaması					
Faktör Maddeleri*3	1. Suçlular Güvenilmezdir	3,1	12,7	37,3	30,6	16,3	
	2. Suçlular Yeniden Suç İşlemeye eğilimli kişilerdir	1,9	7,2	32,5	41,9	16,5	
	3. Suçlular Tehlikeli İnsanlardır	3,1	10	34,7	38,3	13,9	
	4. Suçluların Dini İnançları Zayıftır	11,7	22,7	37,8	19,1	8,6	
Suçluların Psikolojik- Kişilik Özellikleri Açısından	5. Suçlular Ahlaksız Kişilerdir	6,9	21,3	39	21,5	11,2	
	6. Suçlular Kötü İnsanlardır	5,7	19,9	41,1	22,2	11	
	7. Suçlular İnsan Sevgisi Olmayan Kişilerdir	6,9	22,2	38,8	22,2	9,8	
	8. Suçlular Suç İşlemekten Zevk Alırlar	16	52,2	19,6	7,4		
	9. Suçlular Sorunlu Ailelerden Gelirler	3,1	12,2	35,2	35,6	13,9	
Suçluların Sosyal Çevresel Özellikleri Açısından	10. Suçlular Parçalanmış Ailelerden Gelirler	2,9	14,4	41,1	30,6	11	
	11. Suçlular Suça Karışmış Ailelerden Gelirler	5	20,1	41,9	25,8	7,2	
	12. Suçluların Suça Karışmış Arkadaşları Vardır	3,1	12,7	40	33,7	10,5	
	Toplam					3,25	

*1-Hiç katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Ne katılıyorum ne katılmıyorum, 4-Katılıyorum, 5-Kesinlikle katılıyorum

Örneklemin Suçlulara Yönelik Algıları

Örneklemin suçlulara yönelik algılarına bakılmış, suçlulara yönelik algıları etkileyen faktörlerin puanları değerlendirilmiş algıların genelinin olumsuz olduğu görülmüştür (n=418, m=3,25, mod=3, med=3, std.sap.=0,66, min=1,25, max=5). Katılımcıların suçluların sosyal-çevresel yönlerine yönelik algılarının (m=3,3, mod=3,3, med=3,25, std.sap.=0,78, min=1, max=5), psikolojik yönlerine (m=3,23, mod=3, med=3,12, std.sap.=0,75, min=1, max=5) psikolojik yönlerine göre daha olumsuz olduğu görülmüştür.

Hipotez Analizi

Araştırmamıza katılan katılımcıların Sivas'ta yaşadığı bölgenin özelliklerine göre suçluya bakış açısının farklılaşp farklılaşmadığını ortaya koymak amacıyla yapılan Tek Yönlü Anova testi sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmüştür (F=0,007; p>0,05). Ve hipotezimiz reddedilmiştir.

Katılımcılarımızın suçlularla etkileşime girip girmemesine bağlı olarak algılarının değişip değişmediğini ortaya koymak amacıyla yapılan Tek Yönlü Anova testinin sonucunda gruplar arasında farklılaşma tespit edilmemiştir. Bunun sonucunda ise hipotezimiz reddedilmiştir (F=1,600; p>0,05).

Daha önce suça maruz kalmış ve kalmamış katılımcılarımızın suçluya yönelik algı düzeylerinin farklılaşp farklılaşmadığını ölçmek için uygulanan bağımsız Örneklem T testi sonucunda iki grup arasında suçluya yönelik algı düzeyleri arasında farklılık saptanmamıştır (t(416)=1,591; p>0,05). Bunun sonucunda ise hipotezimiz reddedilmiştir.

Tartışma

Bu araştırmanın temel amacı Sivas'ta suçlulara yönelik algıların neler olduğu, ne boyutta olduğu ve hangi faktörlerden etkilendiğini anlamaktır. Mevcut çalışmada katılımcıların suçlulara yönelik algılarının çokta olumsuz olmamak kaydıyla olumsuz olduğu görülmektedir. Gönültaş ve Öztürk (2020) ve Selçuk'ta benzer bir çalışma yapmış ama farklı sonuçlar elde etmiştir. Gönültaş ve Öztürk(2020)'ün "Sosyal Hizmet Öğrencilerinin Suçlulara Yönelik Algıları" çalışmasında örnekleme yer alan öğrencilerin suçlulara yönelik algılarının ortalama bir seviyede yani ne olumlu ne olumsuz olduğu görülmüştür. Gönültaş'ın çalışmasındaki katılımcıların ekonomik durumunun, suçlulara yönelik eğitim vs. gibi bir etkinliğe katılmış olmanın suçlulara yönelik algılarının ortalama bir seviyede saptanmasının sebebi olabilir. Bu çalışmaları göz önünde bulundurduğumuzda suçlulara yönelik algıların faktörlere göre değiştiğini düşünebiliriz. Araştırmaya katılan katılımcıların suçluların sosyal-çevresel yönlerine yönelik algılarının psikolojik yönlerine göre daha olumsuz olduğu görülmektedir. Katılımcıların, belirli bir kısmı suçun bireysel bir sorun olduğunu söylerken belirli bir kısmı ise

suçun nedeninin bireysel olmadığını, daha çok çevresel ve toplumsal etkenlerin suçun ortaya çıkmasında daha etkili neden olduğunu düşünmektedirler. Gönültaş ve Selçuk'un, yapmış olduğu çalışmada da benzer sonuçlar elde edildiği görülmektedir.

Örneklemin suçlulara yönelik algılarının çeşitli değişkenlere göre nasıl değiştiğine bakıldığında, Sivas'ta yaşayan insanların bu şehirde yaşamış oldukları yerlerin özelliklerine göre suçlulara yönelik algılarının farklılaşmadığı görülmüştür. Yani köyde yaşayan da şehirde yaşayan da aynı bakış açısına sahiptir. Bunun sebeplerinden birinin konuma bağlı olmaksızın suç korkusunun olumsuz algıya sebep olması olabilir. Bir diğer sebep ise eskisi gibi insanların birbirini tanımaması, komşuluk ilişkisinin zayıflaması, farklı kültürlerden insanlarla aynı yerde olmaktır. Bu durum güvensizliği artırıp, algıyı olumsuz etkileyebilir.

Suçlularla etkileşimde olmak, suçluya yönelik algıları etkilemesi beklenen bir faktör olarak düşünülmüştür. Ancak bizim çalışmamızda yapılan analizlerde herhangi bir farklılaşma görülmemiştir. Her üç grubun da suçlulara yönelik algıları olumsuzluk açısından birbirine yakın durumdadır. Benzer şekilde Gönültaş (2020) tarafından yapılan çalışmada suçlu algısının suçluya aşinalık açısından farklılaşmadığı ve her üç grubun da suçlulara yönelik algılarının ortalama düzeyde olduğu görülmüştür. Gönültaş'ın çalışmasında algı daha olumlu iken bizim çalışmamızda daha olumsuz olduğu görülmüştür. Gönültaş algıların daha olumlu olmasının nedenini örneklemin suçlulara yönelik almış oldukları eğitimle ilişkilendirmiştir.

Daha önce suça maruz kalmış insanların suça olumsuz bakıp bakmadığı araştırılmıştır ve daha önce suça maruz kalmış veya kalmamış insanlar arasında suçluya bakışta farklılık görülmemiştir. Literatürde daha önce suça maruz kalmış ve kalmamış insanların suça bakışındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalarda farklı sonuçlar elde edilmiştir. Bu çalışmalara bakıldığında daha önce suça maruz kalan kişilerin suçlulara yönelik olumsuz algılarının herhangi bir mağduriyet yaşamayanlara kıyasla daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir (Gönültaş ve Öztürk 2020). Bu durum mağduriyetin getirdiği olumsuz sonuçlarla ilişkilendirilebilir. Sivas'ta suça maruz kalmış ve kalmamış insanların suçluya bakışındaki farklılaşmamaların sebebi Sivas'ta yaşayan insanların adalet mekanizmasına güvenmesi olabilir. Suça maruz kalmış grubun kalıp yargılarıyla diğer grubun yargılarının benzerlik göstermesi şeklinde de ifade edilebilir.

Sonuç

Bu çalışmada amaç insanların suçlulara yönelik algılarının Sivas özelinde betimlenmesidir. Çalışmanın ilk kısmında da belirtildiği gibi Sivas'ta yaşayan bireylerin suçluya yönelik algıları birçok faktöre dayanır. Bunlar şehrin küçük ve geleneklerine bağlı olması, güven ortamını benimsemesi düşük düzeyde olumsuz bir durumu ve kişiyi tehdit olarak algılaması gibi sebeplerden dolayı suçluyu kendinden uzak tutup dışlayan bir tutum benimsemiş

olması olabilir. Sivas'ta suçluya bakışın olumsuz olması suçlular ve mağdurlarla alakalı bir eğitimin, katılımcıların birçoğu tarafından alınmaması nedeniyle algıyı olumsuz etkilemiştir.

Şöyle ki insanların suçlularla ilgili algılarının belirlenmesinde yaşanan yer gibi etmenlerin dışında suçluyla etkileşim oranının düşük olması algıyı olumsuz etkilemiştir. Eğitim almayanların suçlulara yönelik algılarının olumsuz olması eğitimin önemini açıkça ortaya koymuştur. Sivas genelinde suçlularla ilgili eğitim ve seminerler verilmelidir. Bu alanlara yönelik eğitimlerin sayısı artırılmalıdır. Ayrıca algıların daha olumlu hale gelebilmesi için suç olayına karışmış bireylerin topluma yeniden kazandırılması yine mağdur olmuş kişilerin daha olumsuz bir algı taşımaması için adalet mekanizmasına güvenmesi gereklidir. Bunun için de hukuk kurallarına dayalı adalet mekanizması gereklidir.

Extended Summary

The main purpose of this research is to understand the factors affecting crime, criminality, perception and perceptions towards criminals, which we encounter in every aspect of our lives, according to the variables determined. To determine to what extent the perceptions towards criminals are and according to which factors they change. To explain and interpret the factors that constitute the reasons for the differentiation of our perceptions. To determine in which cases perceptions towards criminals are good and in which cases they are bad. Where the perception is negative, it is emphasized why we need to change this perception and what studies should be done to change it, and to include the necessary suggestions for this field. At the same time, it is to explain what the negativity of perceptions towards criminals can cause and its consequences. It has been investigated whether the perceptions of people living in Sivas towards crimes are positive or negative, the perceptions of people who have criminals around them towards crime and criminals, the perceptions of people who have been exposed to crime before, and the perceptions of women living in Sivas. And in this context, the necessary data were collected and analyzed.

The problem of this research is to measure to what extent the perceptions of people living in Sivas towards criminals are and according to which variables they change and differ. In this context, with the study we conducted in this context, the general structure of Sivas province, interactions within the people, having a traditional city structure, being a reliable city in general, the gender, age, society, socio-economic status and education of the person were interpreted by looking at factors such as. The reasons such as the fact that Sivas maintains its traditional structure and has a reliable city structure and the findings we obtained as a result of our research were considered within the scope of the research, considering that they may be related to each other. Whether these findings will change according to the place where the person lives is also open to discussion.

Within the scope of our research, 418 people were reached by using the random sampling method. The main data collection tool of this research is the questionnaire. The survey questions were applied to people living in Sivas. The participants were administered the perceptions of criminals scale (PPS), which has been tested for reliability and validity. Questionnaires were distributed and asked to be filled in within the scope of the SPS scale. As a result of the answers given to the questionnaire, our hypotheses were tested by performing the necessary tests. The findings obtained as a result of the analyzes were interpreted and suggestions that can be made in this field were made. The suggestions made were interpreted by reaching a general opinion in this context, taking into account the structure of Sivas province in general.

Within the scope of this study, the factors affecting the perceptions towards criminals in Sivas province were examined. Within the scope of our study, our hypotheses were tested by asking questions such as gender, crime in the immediate vicinity and living in Sivas. No differentiation was found between people with and without criminals in their immediate surroundings. The fact that people live in Sivas did not cause any difference in their attitudes towards criminals. Apart from such factors, differentiation was found when gender factor was considered and it was found that women had more negative perceptions than men. Within the scope of this study, it is aimed to contribute to the literature due to the fact that there are very few studies in the field and to set an example for future studies in this field.

The aim of this research is to determine the perceptions of people towards crimes in Sivas and how the perceptions of the sample towards criminals give results according to which variables. When we look at how the perceptions of the sample towards criminals change according to the variables, it is seen that the perceptions of people living in Sivas towards criminals do not differ within the scope of other variables except for the gender variable. Although interacting with criminals is thought to be a factor that is expected to affect perceptions towards criminals, no differentiation was observed in the analyzes, and there was no difference in the perception of criminals among people who had or had not been exposed to crime before. However, in our study, it was observed that the perception of criminals differed according to gender and it was seen that women living in Sivas had more negative perceptions towards criminals than men. In other studies examining the relationship between women's and men's perceptions towards criminals, different results were obtained. The reason for the different results may be the place where people live or their previous life experiences. More detailed studies should be conducted in this context.

Kaynaklar

Aldoğan, S. N. (2018). Sosyal hizmet uzmanlarının etik karar verme süreçlerini etkileyen faktörlerin incelenmesi. [Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

- Aykara, A.(2015). Zihinsel engelli kardeşe sahip bireylerin yaşantılarının değerlendirilmesi. [Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Bal, H. (2003).*Hukuk- hukuk sosyolojisi*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Yayınları.
- Brown, R. (2007). *Prejudice: it's social psychology*. Malden: Wiley-Blackwell Publishing.
- Çelik, G. (2015). Eşine şiddet uygulayan hükümlü erkeklerin özellikleri ve toplumsal cinsiyet algıları.[Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Erdönmez, Ö.(2013).*Son çeyrek yüzyılda ABD ve Türkiye'de yapılan çalışmalarda sosyal bilimcilerin din-suç ilişkisine yaklaşımı*. [Yüksek Lisans Tezi]. Harran Üniversitesi.
- Ferguson, K., ve Ireland, C. A.(2016). Attitudes towards sex offenders and the influence of offence type: a comparison of staff working in a forensic setting and students. *British Journal of Forensic Practice*, 8 (2): 10-19.
- Gönültaş, M.B. (2016). *Adli sosyal hizmet; adalet mekanizmasındaki yeri ve önemi*. D. Yücel ve M. B. Gönültaş (ed.), *Adli sosyal hizmet: yaklaşım ve müdahale* (ss.2-14) içinde. Ankara: Nobel Yayınları.
- Gönültaş, M. B., Öztürk, M., Rios, E. Y. Z., Kanak, M., ve Demir, E. (2019). Suçlulara yönelik algılar ölçeği: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 20, 41-47.
- Gönültaş, B. M. ve Öztürk, M. (2020). Sosyal hizmet öğrencilerinin suçlulara yönelik algılarının değerlendirilmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31,(2), S.477-499.
- Gönültaş, B. M. (2021). Mağdurlara yönelik farkındalık ölçeğinin (MAFÖ) geliştirilmesi ve mağdurlarla çalışabilecek üniversite öğrencileri üzerinde uygulanması. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(230), 581-604.
- Karataş, Z. (2019). Adli sosyal hizmet müdahalesi: Yaklaşımlar ve yöntemler. D. Yücel ve M. B. Gönültaş (ed.), *Adli Sosyal Hizmet: Yaklaşım ve Müdahale* (ss.284-303), 3. Baskı, içinde. Ankara: Nobel.
- Kılıç, S. (2013). Örneklem yöntemleri. *Journal of Mood Disorders*, 3(1), 44-6.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (sixth ed.) Pearson.